

องค์ความรู้เด่น เขตสุขภาพที่ ๔

ใบตองกายสิทธิ์พิชิตแผล

ชื่อองค์ความรู้

ใบตองกายสิทธิ์พิชิตแผล

ชื่อหน่วยงาน

๑. นายสถาพร อ้นเขียว นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๒. นางภูรีรัตน์ อ้นเขียว พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
คลินิกหมอครอบครัวเมืองสิงห์ ๑ จังหวัดสิงห์บุรี

กลุ่มเป้าหมายกับผู้ใช้

ผู้ป่วยที่มีบาดแผล ที่มีลักษณะเป็นแผลถลอก

วัตถุประสงค์

เพื่อลดความเจ็บปวดและลดต้นทุน ในการทำความสะอาดบาดแผลผู้ป่วย

โครงสร้างและสาระสำคัญ

ปัญหาและแรงบันดาลใจ

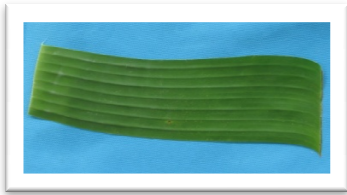
จากการที่ได้ให้บริการผู้ป่วยที่มีบาดแผล ที่มีลักษณะเป็นแผลถลอก อาทิเช่น แผลอุบัติเหตุ แผลไฟไหม้ เป็นต้น ซึ่งจะมีปัญหาในเรื่องของการเกิดความเจ็บปวดจากสาเหตุที่ผ้าก๊อสดูดซับแผล และติดเนื้อเยื่อ ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับความเจ็บปวดเพิ่มมากขึ้น และอีกทั้งยังส่งผลให้แผลหายช้า ถึงแม้ก่อนที่จะเปิดบาดแผลได้มีการให้ความชุ่มชื้นแก่บาดแผลด้วยสารละลาย NSS แล้วก็ตาม

แนวคิดความเป็นมาและการดำเนินการ

ได้พบนวัตกรรมชิ้นหนึ่ง ซึ่งใช้ใบตองในการปิดบาดแผล แต่ในนวัตกรรมดังกล่าวจะใช้ใบตองสด เป็นการรักษาแผลโดยใช้ภูมิปัญญาไทย จึงได้นำนวัตกรรมดังกล่าวมาเป็นแนวความคิดว่า ควรจะทำเช่นไร จึงจะนำใบตองมาใช้ในการทำแผลได้สะดวกยิ่งขึ้น และได้หาวิธีการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีการนึ่งฆ่าเชื้อ จึงได้มีการนำใบตองสดมาใส่ถุงร้อน และนำไปนึ่ง พบว่า ลักษณะใบตองมีลักษณะเช่นเดียวกับใบตองที่ถูกนึ่งตอนใช้สำหรับห่อข้าวต้มมัด ซึ่งจะมีลักษณะเหนียว นุ่ม และยืดหยุ่นดี พร้อมทั้งมีความชุ่มชื้น โดยที่ความมันของใบตองจะเปรียบเสมือน VAX ที่มีส่วนช่วยลดการดึงรั้งของผิวหนังและบาดแผลเวลาแกะผ้าก๊อส จึงได้นำวิธีการดังกล่าวมาทดลองใช้กับผู้ป่วยรายแรกซึ่งเป็นบาดแผลถลอกและได้ผลดี ซึ่งใบตองจะไม่ติดแผล แต่พบว่า Discharge จากบาดแผลไม่มีการระบายออก ส่งผลให้แผลเย็บและไม่แห้งเท่าที่ควร จึงได้คิดหาวัสดุที่จะมาเจาะรูใบตองโดยที่ใบตองต้องไม่แตกและไม่มีการเสีรูพรุน ซึ่งพบว่า ที่เจาะตาไก่ขนาด ๑ หลุม เป็นขนาดที่เหมาะสมในการเจาะรูเพื่อระบาย Discharge

ขั้นตอนในการทำ

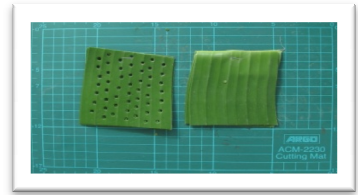
๑

๒

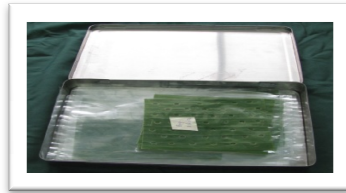
๓

๔

๕

๖

๗

๘

๙

การนำไปใช้

เมื่อนำมาใช้กับผู้ป่วยจำนวน ๔๗ ราย โดยการนำด้านที่มีลักษณะมันของใบตองมาสัมผัสกับบาดแผล และเมื่อเปิดบาดแผลแล้วผ้าก๊อซไม่มีการติดกับบาดแผล เนื่องจากใบตองไม่ติดบาดแผลอีกทั้งยังมีการระบาย Discharge ได้ดีอีกด้วย ผู้ป่วยไม่มีความเจ็บปวด ไม่มีเลือดไหลขณะเปิดแผล เนื้อเยื่อที่ดีไม่ถูกทำลาย จึงส่งผลให้แผลแห้งเร็ว และหายเร็ว ทั้งนี้ได้มีการเผยแพร่ผลงานนวัตกรรมชิ้นนี้ ให้แก่ รพ.สต.อื่นๆในเครือข่าย ในที่ประชุมประจำเดือนและบุคคลอื่นอีกด้วย

การประเมินผลนวัตกรรม

เปรียบเทียบการใช้ใบตองกายสิทธิ์กับการใช้ Sofature ในกลุ่มเจ้าหน้าที่และผู้ป่วย

หัวข้อการประเมิน จากเจ้าหน้าที่	จำนวน	ใช้ใบตองกายสิทธิ์			ใช้ Sofature		
		น้อย	ปานกลาง	มาก	น้อย	ปานกลาง	มาก
๑. การเปิดแผลผู้ป่วยได้ง่าย ไม่ติดแผล	๒๕	-	-	๒๕	๒๕	-	-
๒. การหายของแผล หายเร็วกว่า	๒๕	-	-	๒๕	๒๕	-	-
๓. ต้นทุนค่าใช้จ่ายน้อยกว่า	๒๕	-	-	๒๕	๒๕	-	-
๔. ความสะดวกในการใช้	๒๕	๘	๑๗	-	-	-	๒๕
๕. ใช้เวลาในการทำแผลน้อยลง	๒๕	-	-	๒๕	๒๒	๓	-

หัวข้อการประเมิน จากผู้ป่วย	จำนวน	ใช้ใบตองกายสิทธิ์			ใช้ Sofature		
		น้อย	ปานกลาง	มาก	น้อย	ปานกลาง	มาก
๑. ความเจ็บปวดลดลงระหว่างทำแผล	๔๗	-	-	๔๗	๓๖	๑๑	-
๒. การเปิดแผลง่าย ไม่ติดแผล	๔๗	-	๒	๔๕	๔๗	-	-
๓. ความพึงพอใจโดยรวม	๔๗	-	-	๔๗	๓๙	๘	-

ผลสำเร็จของนวัตกรรม

๑. สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ป่วยในการมารับบริการ เนื่องจากใบตองไม่แห้งติดบนผิวแผล เวลาเปิดผ้าปิดแผลแล้วผู้ป่วยไม่เจ็บปวด ทุกข์ทรมานจากการทำแผล

๒. ทำให้แผลหายเร็ว เนื่องจากด้านมันของใบตองที่ใช้ปิดลงบนแผลมีคุณสมบัติเป็นออลาสติน ทำให้ไม่มีการดึงรั้งของเนื้อเยื่อใหม่ที่เกิดขึ้น เนื้อเยื่อไม่ถูกทำลายส่งผลให้แผลหายเร็วขึ้น

๓. ลดระยะเวลาในระหว่างการทำแผล เนื่องจากไม่ต้องรอเวลาในการทำให้แผลชุ่มชื้น และลดระยะเวลาในการรักษาเนื่องจากใช้ใบตองแล้วแผลหายเร็ว

๔. ประหยัดงบประมาณในการใช้เวชภัณฑ์ต่างๆ ในการทำแผล เพราะลดการใช้น้ำเกลือล้างแผลหยดลงบนแผล เพราะการทำแผลแต่ละครั้งต้องใช้น้ำเกลือประมาณ ๕๐-๑๐๐ ซีซี

๕. มีความง่ายในการจัดหาอุปกรณ์และการจัดทำนวัตกรรม เพราะเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น

ปัญหาและอุปสรรค

๑. ปัญหาอุทกภัยทำให้ขาดวัสดุใบบางช่วงเวลา

๒. ขั้นตอนการผลิตแผ่นใบตองกายสิทธิ์ ต้องใช้เวลาและความประณีตพอสมควร

๓. จำนวนผู้ป่วยมีน้อยทำให้การเก็บข้อมูลล่าช้าไม่ต่อเนื่อง

แหล่งอ้างอิง

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.rh4.moph.go.th